N°58.

VOORSCHRIFT

BAJONETVECHTEN.

1914.

Voorschrift Bajonetvechten
Regulation Bayonet fighting

About this document
The document presented here is a short Dutch military treatise on fighting with the rifle with bayonet, originally published by the Royal Military Academy in Breda, in 1914. As such, it provides an insight into the manner in which Dutch troops were instructed in hand-to-hand combat with rifle and bayonet at that time.

This transcription and the accompanying scans of the photographs presented in the treatise were made by Reinier van Noort of the School voor Historische Schermkunsten (School for Historical Fencing Arts). For further information please contact us.

August 12, 2013

Reinier van Noort
School voor Historische Schermkunsten – www.bruchius.com

No. 58.

VOORSCHRIFT

VOOR HET

BAJONETVECHTEN.

(Aanschr. D. v. O., dd. 29 October 1914,
IIde Afd. no. 12).

Dit voorschrift kan worden aangehaald als
„Voorschr. baj. vechten”.

BREDA.
KONINKLIJKE MILITAIRE ACADEMIE.

1914.

INHOUD

1. Algemeene bepalingen . . . . . 1.
2. Wijze van onderricht . . . . . 3.
3. Dekkingsmiddelen . . . . . 7.
4. Het wapen . . . . . 7.
5. Oefeningen zonder tegenpartij . . . . . 8.
6. Oefeningen met tegenpartij . . . . . 13.
7. Oefenstof . . . . . 21.

1. Algemeene bepalingen.

Het gebruik van het geweer als stootwapen kan verdeeld worden in **geweerschermen** en **bajonetvechten**.

Het eerste omvat alle oefeningen, welke ten doel hebben het partijschermen met het geweer te leeren, terwijl het laatste een zuiver militair doel heeft, n.l. den soldaat handigheid te geven in het gebruik van het geweer bij het handgemeen.

Oefeningen in het geweerschermen hebben uit een *sportief* oogpunt minder waarde dan het schermen met lichtere wapens, daar het geweer reeds vermoeidheid in de armen doet ontstaan, voordat de andere lichaamsdeelen noemenswaardigen arbeid hebben verricht.

Voor eene gelijkmatige ontwikkeling van het lichaam leent het geweerschermen zich dus minder goed.

Uit een *militair* oogpunt daarentegen zijn de oefeningen met het geweer, gebruikt als stootwapen, zeer belangrijk en dienen deze daarom eene ruime plaats in te nemen in het opleidingsprogramma van hen, die met dit wapen zijn uitgerust.

Uit den aard der zaak kan men dus ook minder goed spreken van *schermen*, doch zal men bij het onderwijs in de eerste plaats rekening houden met de verschillende gevechtstoestanden, waarin de soldaat geplaatst kan worden gedurende het handgemeen.

Toch zou het verkeerd zijn bij de opleiding *alleen* oefeningen te laten uitvoeren, die slechts daarop gericht zijn, daar het vlug en goed leeren hanteeren van het wapen in hooge mate vertrouwen schenkt en de overwinning in het handgemeen aan hem zal zijn, die zijn geweer het beste heeft leeren gebruiken.

Daarom wordt het dan ook nuttig geacht, den soldaat bij het

bajonetvechten, behalve de toepassing van verschillende stooten en weringen tegenover met gelijke of ongelijke wapens uitgeruste tegenstanders, de grondbeginselen van het schermen in het algemeen in te prenten, zooals die bij andere wapens worden gehuldigd.

Hoewel voor het bajonetvechten in het algemeen dezelfde regels gelden als voor de andere wapens, zoo doen zich hierbij toch bijzonderheden voor, voortvloeiende uit de omstandigheid, dat het geweer met beide handen wordt gehanteerd en veel zwaarder is.

Bij het bajonetvechten wordt het geheele lichaam als trefvlak gerekend.

Tot onderwijzers in het schermen zullen in de eerste plaats die onderofficieren worden aangewezen, die aan de Militaire Gymnastiekschool (Normaal-Schietschool) daartoe zijn opgeleid en aldaar een brevet van onderwijzer hebben behaald.

Onder leiding van officieren, die met goed gevolg een gymnastiek-, scherm- en zwemcursus bij de Militaire Gymnastiekschool (Normaal-Schietschool) hebben doorloopen, geven zij het onderricht aan het overige kader en aan de manschappen, met het doel goede schermers c. q. onderwijzers, hulponderwijzers en „geoefende” schermers te vormen.

Indien meer zulke onderwijzers bij een onderdeel aanwezig zijn, worden deze mede voor het onderricht aangewezen, opdat de klassen zoo klein mogelijk zullen zijn. Ook de hulponderwijzers worden daarbij – volgens de aanwijzingen van den onderwijzer – met eene taak belast.

2. Wijze van Onderricht.

Bij elke les moet op den voorgrond staan, dat zooveel mogelijk *hoofdelijk* onderwijs wordt gegeven. Alleen bij de oefeningen, welke speciaal dienen tot het lenig maken van spieren en gewrichten en bij oefeningen zonder tegenpartij kan klassikaal onderricht worden gegeven.

Het hoofdelijk onderricht geschiedt steeds op korte aanwijzingen van den onderwijzer. Deze doet de *nieuwe* oefeningen voor, verklaart ze in het kort en laat ze daarna geheel zelfstandig door den leerling uitvoeren op het tijdstip, door dezen zelf te kiezen of op het oogenblik, dat hem daartoe door den onderwijzer wordt aangegeven.

Elke les moet bestaan uit:

a. **Inleidende bewegingen** tot het lenig maken van spieren en gewrichten.

b. **Aanvalsbewegingen.**

c. Verdedigingsbewegingen.

d. **Snelheidsbewegingen,** terwijl bij de opleiding tot onderwijzer bovendien een deel der les besteed moet worden aan:

e. Onderwijs geven van de leerlingen onderling.

Door deze indeeling zal de onderwijzer spoedige vermoeidheid in bepaalde spiergroepen het beste tegengaan en de les bovendien meer aantrekkelijk maken.

De meest vermoeiende oefeningen moeten steeds ongeveer in het midden der les plaats hebben.

In een goed gegeven schermles mag aan één leerling afzonderlijk niet langer dan enkele minuten achtereen besteed worden.

Uit het vorenstaande blijkt, dat de taak van den onderwijzer niet alleen zal bestaan uit het voordoen en laten uitvoeren van

de voorgeschreven bewegingen, doch dat hij ook het lichaam van zijnen leerling geschikt moet maken tot het juist uitvoeren der oefeningen. *Daartoe is een voldoende kennis der* **gymnastiek** *voor den onderwijzer noodzakelijk*.

Doch behalve dit, moet hij zich niet tevreden stellen met de uitvoering zonder meer; hij mag nooit vergeten, dat het er voor zijne leerlingen vooral aan komt, het *doel* der bewegingen goed te begrijpen.

De verklaring hiervan moet hand aan hand gaan met de praktijk, door de leerlingen telkens te wijzen op de gevolgen van de door hen gemaakte fouten. Door eene trapsgewijze opklimming in de oefenstof zal hij, rekening houdende met elks physieke en intellectuele ontwikkeling, trachten de leerlingen te vormen tot goede schermers, c. q. opleiden tot goede onderwijzers. (Zie achterstaande oefenstof).

In den beginne zal hij daartoe veel tijd moeten besteden aan het lenig maken van het lichaam en behalve aan de vlugge bewegingen der beenen vooral de aandacht schenken aan versterking der armspieren om te gewennen aan het gewicht van het wapen.

De onderwijzer zal zorg dragen voor eene doelmatige afwisseling der arm- en beenbewegingen, voor het niet te lang vertoeven in onbeweeglijke, vaak moeilijke houdingen, alsmede voor eene juiste indeeling der verschillende oefeningen in eene les.

Daar eene juiste uitvoering van alle bewegingen slechts verkregen wordt door veelvuldige herhaling daarvan en eenmaal aangewende fouten slechts met zeer veel moeite worden afgeleerd, zal hij van den aanvang af nauwkeurig op die fouten letten en zorg dragen de oefeningen zonder tegenpartij in *iedere* les te beoefenen. Dit komt het verdere onderwijs ten goede.

Bij de **aanvalsbewegingen** zal hij den leerlingen inprenten, dat de enkelvoudige aanvallen in de praktijk van het meeste belang zijn en daarom bijzondere zorg behoeven.

Hij laat de aanvallen aanvankelijk uitvoeren op een uitgesproken aanwijzing, doch zal geleidelijk het oog en het gevoel van den leerling oefenen door de handeling te doen verrichten op een *voelbare* of *zichtbare* beweging.

Deze laatste oefeningen vormen eene voorbereiding voor het *handgemeen* en moeten daarom in alle lessen voorkomen.

De onderwijzer regelt al naar mate van de geoefendheid van den leerling de grootte en snelheid zijner aanvalsbewegingen.

Het is van veel belang hem te leeren, den afstand steeds juist te beoordeelen en dezen te regelen naar de omstandigheden.

Wanneer men zoover van zijn tegenstander verwijderd is, dat men dien nog juist bij den uitval kan treffen, bevindt men zich op *normalen* afstand.

Bij het onderwijs in de **verdedigings**bewegingen zal de onderwijzer nu en dan zijn aanval tijdig inhouden om den leerling opmerkzaam te maken op het nadeel van te vroeg en te ver buiten het trefvlak weren.

Bij het onderwijs in de **snelheidsbewegingen** zal hij stooten en weringen daartegen met de grootst mogelijke snelheid en juistheid doen uitvoeren. Hierbij zal hij door op verschillende wijzen zoowel den aanval als de verdediging moeilijker te maken eene doelmatige opklimming in acht nemen, welke ten slotte leidt tot door den onderwijzer te bepalen bewegingen van de leerlingen onderling.

Een der moeilijkste onderdeelen van de taak des onderwijzers is de les in het **partijschermen.** Meer nog dan bij de voorgaande oefeningen zal hij hierbij den leerling er van moeten doordringen, dat hij weldoordacht moet schermen, omdat bij de eerste partijgevechten der leerlingen niet zoozeer

gemis aan kennis der handelingen, als wel gemis aan begrip van het toepassen der handelingen wordt opgemerkt.

Zij kunnen hunne kennis niet toepassen, omdat zij het doel der bewegingen nog niet begrepen hebben. Zoolang zij dit begrip nog niet hebben verkregen, zullen hun handelingen geen samenhangend geheel vormen, en het succes van het toeval afhangen.

Uit het vorenstaande volgt, dat de leerling reeds vroegtijdig moet beginnen met het partijgevecht, hetgeen noodzakelijk is ter wille van de oefeningen voor oog en hand.

Die oefeningen, welke het vermogen ontwikkelen om verschillende handelingen gelijktijdig te kunnen uitvoeren, bevorderen tevens kalmte, tegenwoordigheid van geest en besluitvaardigheid.

De onderwijzer mag het bij deze oefeningen den leerling niet te moeilijk maken en hem zijne meerdere geoefendheid niet te veel doen gevoelen, daar dit den leerling vaak zal ontmoedigen. Hij zal meermalen het gevecht staken, ten einde de verrichte handelingen te bespreken en daarnaar bepaalde toestanden scheppen om op deze wijze aangewende fouten te verbeteren.

Wanneer aldus de leerlingen eenige vaardigheid hebben verkregen in het partijschermen tegenover den onderwijzer, zal hij hen onder zijn toezicht tegenover elkander laten optreden en hun successievelijk onderrichten in verschillende, in het handgemeen voorkomende gevechtstoestanden.

Als een der veelvuldig voorkomende gevechtstoestanden kan men het *gevecht op korten afstand* beschouwen.

Dit heeft plaats, zoodra de beide schermers elkaar zóó dicht genaderd zijn, dat de verschillende onderwezen stooten en weringen tegenover elkaar niet meer kunnnen worden toegepast.

Hoewel het streven moet bestaan het gevecht op verkorten afstand te voorkomen, zoo zal dit, wanneer in het handgemeen een der partijen wordt opgedrongen, onvermijdelijk zijn en moet bij het onderwijs dus hiermede rekening worden gehouden.

Hoofdzaak is dan de tegenpartij op zeer kwetsbare of gevoelige deelen krachtige stooten of slagen toe te brengen met het doel haar buiten gevecht te stellen.

Bij voorbereidende oefeningen in het gevecht op verkorten afstand mogen de leerlingen elkaar niet raken en worden de stooten en slagen alleen aangeduid.

3. Dekkingsmiddelen.

De schermers moeten bij de oefeningen met tegenpartij steeds van dekkingsmiddelen zijn voorzien.

Daartoe kan worden volstaan met:

1º. een *masker*, waarvan het voorstuk van gevlochten stevig ijzerdraad is gemaakt en dat aan het vooreinde van een lederen keellap is voorzien;

2º. een *rechter- en een linkerhandschoen* (beide opgevuld);

3º. een *borst- en buiklap*, opgevuld met zeegras of paardenhaar.

4. Het Wapen.

De oefeningen zonder tegenpartij hebben plaats met geweren M. 95 of met schermgeweren.

Voor de overige oefeningen wordt gebruik gemaakt van schermgeweren, die voorzien moeten zijn van een goed

inschuifbare bajonet, aan welks uiteinde zich een lederen dop bevindt.

5. Oefeningen zonder Tegenpartij.

Bij de oefeningen zonder tegenpartij worden vier en meer leerlingen met één pas tussschenruimte op één gelid opgesteld. Door de even (oneven) nummers twee passen voorwaarts te laten doen, worden de noodige afstand en ruimte verkregen.

Eene klasse, bestaande uit minder dan vier leerlingen wordt met onderlingen tusschenruimte van twee passen op één gelid opgesteld.

Met het geweer kunnen worden aangenomen:

1º. de *normale* stelling, zooals omschreven is in punt A (fig. 2).

2º. de *hooge* stelling, als de normale, doch de punt der bajonet hooger dan de kin (fig. 4).
Deze stelling wordt aangenomen tegen ruiters en indien men lager staat dan zijne tegenpartij.

3º. de *lage* stelling, als de normale, doch de punt der bajonet lager dan de kin; de loop van het geweer is daarbij omhoog gedraaid en de kolf onder den oksel (fig. 5).
Deze stelling wordt aangenomen, als men hooger staat dan zijne tegenpartij.

A. *Het aannemen der normale stelling*.
(Uitgangshouding: Geweer bij den voet).

1. De voeten winkelhaaks plaatsen, de linkervoet recht

naar voren gericht, de rechterhiel achter en tegen den linker; het lichaam rechtop, het hoofd blijft daarbij in de oorspronkelijke richting, de schouders teruggetrokken en even laag. Tegelijkertijd het geweer met de rechterhand oplichten en met de linker boven de rechter aanvatten, de handen komen ongeveer ter hoogte van de borst. (fig. 1).

2. Onder het buigen der beenen den rechtervoet achterwaarts plaatsen, de rechterhiel ongeveer twee voetlengten achter den voorsten en één voetlengte rechts van de lijn, die in lengterichting door den voorsten voet loopt.

De linkerknie loodrecht boven de holte van den voet. Het gewicht van het lichaam rust gelijkmatig op beide beenen, terwijl het rechter boven- en onderbeen, van terzijde gezien, eene rechte lijn vormen.

Tegelijkertijd wordt het geweer om de linkerhand gedraaid, de punt der bajonet komt daarbij ter hoogte van de kin, de linkerarm bijna gestrekt. De rechterhand omvat de greep, het plat der kolf horizontaal boven de rechter tasch (fig. 2 [a en b]).

De lage en hooge stellingen worden op overeenkomstige wijze aangenomen.

Opmerking. De afstand tusschen de voeten in de stelling is afhankelijk van de gestalte van den man.

Eene te groote stelling benadeelt het zich vlug verplaatsen en uitvallen, terwijl bij eene te kleine stelling het evenwicht moeilijker bewaard blijft.

B. *Het verzamelen*.

Op den linkerhiel in front draaien en de houding met het geweer bij den voet aannemen.

C. *Het appèl maken*.

Den voorsten voet oplichten zonder het lichaam omhoog te brengen en hoorbaar neerzetten.

Opmerking. Deze beweging dient om de stelling te verbeteren of om aan eene misleidingsbeweging meer kracht bij te zetten.

D. *De passen*.

De pas *voorwaarts in de stelling* wordt verricht door den voorsten voet dicht langs den grond voorwaarts te plaatsen en den anderen *onmiddellijk* de beweging te laten volgen. Het geweer wordt daarbij achtereenvolgens horizontaal gebracht als bij den uitval en terug als in de stelling.

De pas *achterwaarts in de stelling* wordt verricht door den achtersten voet dicht langs den grond achterwaarts te plaatsen en den anderen *onmiddellijk* de beweging te laten volgen.

De pas *links zijwaarts in de stelling* wordt verricht door den voorsten voet dicht langs den grond naar links te plaatsen en den anderen *onmiddellijk* de beweging te laten volgen.

De pas *rechts zijwaarts in de stelling* wordt verricht door den achtersten voet dicht langs den grond naar rechts te plaatsen en den anderen *onmiddellijk* de beweging te laten volgen.

Bij de zijwaartsche passen kan het geweer horizontaal worden gebracht.

De pas *voorwaarts in den uitval* wordt verricht door het achterste been te buigen, op stellingsafstand of minder bij te trekken, daarbij het geweer in de houding van de stelling terugtrekkende en daarna opnieuw uit te vallen.

Opmerkingen:

De pas voorwaarts in de stelling moet klein, de pas achterwaarts zoo groot mogelijk worden gemaakt, aangezien de eerste dient tot voorzichtige verkenning, terwijl de laatste steeds het ontwijken van eene beweging der tegenpartij beoogt.

Het is in het belang van een verrassend en snel handelen noodig, tijdens de passen de romp niet omhoog te brengen, ze zoo snel mogelijk uit te voeren en de voeten vlak langs den grond te bewegen.

E. *Achterwaarts springen*.

Zoowel in de stelling als na den uitval kan een sprong achterwaarts worden gemaakt, waarbij het linkerbeen achterwaarts – zoo mogelijk voorbij het rechter – wordt gebracht, het rechter onmiddellijk de beweging volgt en de stelling wordt aangenomen.

F. *Het uitvallen*.

Het geweer met de rechterhand horizontaal brengen – de loop komt daarbij naar boven – waarbij het in de linkerhand draait en zooveel voorwaarts gebracht wordt, als noodig is om de kolf vrij te maken. Onmiddellijk aansluitende aan deze

beweging wordt het achterste been krachtig gestrekt; de voorste voet gaat daarbij vlak langs den grond en wordt plat neergezet.

In deze houding staat het voorste onderbeen verticaal, de romp heeft ongedwongen de beweging gevolgd en tegelijkertijd is het geweer met de rechterhand zoover naar voren gestooten, dat deze hand tot tegen de linker komt en beide armen krachtig gestrekt zijn (fig. 3).

Opmerkingen:

Het horizontaal brengen *(richten)* van het geweer gaat steeds aan de beenbeweging vooraf. Dit is de beste waarborg om het richten van het wapen te beheerschen.

De rechterarm wordt zoover mogelijk gestrekt, de volle voetzool van den achtersten voet wordt krachtig op den grond gedrukt, ten einde het strekken en buigen van het achterste been te vergemakkelijken.

G. *Het hernemen der stelling*.

Door het buigen van het achterste been wordt de voorste voet op stellingsafstand teruggeplaatst. Het terugtrekken van het geweer geschiedt geleidelijk en gelijktijdig met deze beweging.

Opmerking:

De stelling kan ook *voorwaarts* worden hernomen door het achterste been tot op de stellingsafstand aan te sluiten.

H. *De wendingen*.

De wendingen links- en rechtsom in de stelling worden verricht door, draaiende op den voorsten voetbal, den

achtersten voet zoo vlug mogelijk naar rechts (links) te verplaatsen; tijdens deze bewegingen blijft de stelling bewaard.

De wendingen links- en rechtsomkeert in de stelling geschieden op overeenkomstige wijze, het rechterbeen verplaatst zich langs den kortsten weg; tijdens deze bewegingen wordt het geweer vlug rechtstandig en weder als in de stelling gebracht.

I. *Het groeten*.

Als punt 96 en 97 van het Reglement Infanterie I.

6. Oefeningen met Tegenpartij.

a. *Aansluitingen*.

Onder *aansluiting* verstaat men het in aanraking zijn der beide wapens; zij kan in alle drie stellingen plaats hebben.

Raken de geweren elkaar niet, dan is de aansluiting *verbroken*.

Voordeelen van aansluiting zijn:

a. voor den aanvaller: zij vergemakkelijkt de aanvallen op het wapen van den tegenstander (drukken, slaan);
b. voor den verdediger: zij belemmert de bewegingen van het wapen van den tegenstander.

Nadeelen van aansluiting zijn:

a. voor den aanvaller: zij belemmert het uitlokken van bewegingen van den tegenstander, waarop een aanval zou kunnen worden gemaakt;

b. voor den verdediger: zij stelt hem bloot aan krachtige aanvallen op zijn wapen.

Onder *veranderen van aansluiting* wordt verstaan het brengen van het eigen geweer naar de andere zijde van dat der tegenpartij, waar de aansluiting wordt hernomen.

In de lage stelling geschiedt zulks over het wapen heen, in de normale en de hooge stelling onder het wapen door.

Deze beweging heeft ten doel:

a. voor den aanvaller: het uitlokken van eene tegenhandeling van den tegenstander, welke men zich te nutte wil maken;
b. voor den verdediger: het eigen wapen onttrekken aan de bewegingen van den tegenstander en diens aanvalsplannen tegenwerken.

b. *Enkelvoudige aanvalsbewegingen*.

De enkelvoudige aanvalsbewegingen worden verdeeld in den stoot *rechtuit*, den stoot *onderdoor*, den stoot *overheen*, den *verkorten stoot* en den *werpstoot*.

De *stoot rechtuit*.

Deze wordt uitgevoerd als de uitval, de punt der bajonet wordt boven of onder de vuist der tegenpartij gericht, al naarmate zij in de aansluiting er boven of er onder was en het wapen blijft daarbij aan denzelfden kant van het wapen der tegenpartij.

De *stoot onderdoor*.

Deze geschiedt alleen uit de normale en hooge stelling en treft boven of onder de vuist, het wapen gaat daarbij onder de hand der tegenpartij door.

De *stoot overheen*.

Deze geschiedt uit alle stellingen en treft boven of onder de vuist; het wapen gaat daarbij over de hand der tegenpartij heen.

De *verkorte stoot* (fig^{n}. 6 en 7).

Deze geschiedt uit alle stellingen en treft boven of onder de vuist, het wapen wordt met beide armen krachtig zoover mogelijk teruggetrokken en onmiddellijk daarna vooruitgestooten, zonder daarbij uit te vallen.

Deze stoot wordt toegebracht, als de afstand tot de tegenpartij zooveel verkort is, dat deze zonder uitval kan worden geraakt, ja zelfs eene armenstrekking alleen niet meer kan worden uitgevoerd.

Tijdens den stoot kan men onder het wapen der tegenpartij doorgaan, daar over heen gaan of rechtstreeks aanvallen.

De werpstoot (fig^{n}. 8 en 9).

Deze geschiedt uit alle stellingen en wordt gebezigd tegen een ruiter, een hooger of verder afstaanden tegenstander, in 't algemeen op vergrooten afstand.

Deze stoot wordt toegebracht door het geweer met den rechterarm voorwaarts te stooten, waarbij de linkerhand het geweer loslaat en onmiddellijk na den stoot weer opvangt. Daarbij kan op de gewone wijze worden uitgevallen of wel het rechterbeen voorwaarts worden gebracht.

Opmerking. Dit tijdelijk loslaten van het geweer maakt den werpstoot zeer gevaarlijk voor den aanvaller, daar men daarna minder vlug de stelling kan hernemen.

c. *Samengestelde aanvalsbewegingen*.

Alle aanvalsbewegingen, bestaande uit vorenstaande stooten en voorafgegaan door de een of andere misleidingsbeweging, of verbonden met passen voorwaarts, worden *samengestelde*

aanvalsbewegingen genoemd.

Deze misleidingsbewegingen kunnen worden verdeeld in:

1º. schijnaanvallen op het lichaam.

2º. aanvallen op het wapen der tegenpartij.

ad. 1º. s*chijnstooten*.

Wanneer een stoot rechtuit, onderdoor of overheen voorafgegaan wordt door zoodanig richten, dat dit geheel het karakter draagt van een stoot, doch in werkelijkheid slechts zoover doorgezet wordt als noodig is om de tegenpartij te doen weren, dan wordt deze voorafgaande beweging een schijnstoot genoemd.

Zoodra dit doel is bereikt, wordt naar een daardoor ontbloot gedeelte van het trefvlak de werkelijke stoot toegebracht.

Overigens geheel overeenkomende met de stooten rechtuit, onderdoor en overheen, worden zij op dezelfde wijze schijnstoot rechtuit, enz. genoemd.

Opmerking:

Daar schijnstooten steeds eene wering van de tegenpartij moeten uitlokken, zullen zij geen voordeel geven, als zij op te grooten afstand worden verricht of te veel de bedoeling verraden.

Ad. 2º. *Slagen en drukkingen*.

Een *slag* wordt in de horizontale richting tegen het wapen van de tegenpartij toegebracht. De beweging, die zooveel mogelijk met den rechterarm geschiedt, kan zonder of met een veranderen van aansluiting gepaard gaan.

Een *druk* geschiedt steeds zonder de aansluiting te verbreken.

Opmerking:

De slag en de druk hebben ten doel het trefvlak te vergrooten of de partij trekkende van het oogenblik, waarop de tegenpartij dien slag of druk op dezelfde wijze beantwoordt,

om hem aan de andere zijde van het wapen aan te vallen.

d. *Voorstooten*.

De aanvallende beweging, al of niet gepaard gaande met een uitval, welke wordt uitgevoerd tijdens een samengestelden aanval van de tegenpartij, wordt *voorstoot* genoemd. Zij dient om den tegenstander tijdens zijne aanvallende bewegingen te treffen en dus vóór te zijn.

e. *Nastooten*.

Eene stoot, die zonder of met uitval onmiddellijk uit eene wering wordt toegebracht, wordt *nastoot* genoemd.

Deze wordt in den regel enkelvoudig uitgevoerd naar de ongedekte plaats, die de aanvaller tijdens het hernemen der stelling biedt.

f. *Enkelvoudige verdedigingsbewegingen*.

Het aannemen der houdingen, waardoor belet wordt, dat een stoot of slag treft, wordt *weren* genoemd.

De weringen tegen stooten en houwen naar naar de rechter- en linkerzijde van het lichaam worden uitgevoerd door het geweer in de bedreigde richting te brengen.

Zij worden verdeeld in de weringen *hoogrechts*, *rechts*, *laagrechts*, *hooglinks*, *links*, en *laaglinks*. Tegen een sabelhouw naar het hoofd wordt bovendien de wering *bovenop* verricht.

De weringen *hoogrechts*, *rechts* en *laagrechts* worden

respectievelijk in de drie stellingen uitgevoerd, door de voorste hand voor den rechter buitenrand van het lichaam te brengen; de achterste hand volgt de beweging; door het strekken van den voorsten arm wordt het wapen der tegenpartij tegemoet gegaan. (fig^{n}. 10, 11 en 12).

De weringen *hooglinks*, *links* en *laaglinks* worden eveneens in de drie stellingen uitgevoerd, door de voorste hand voor den linkerbuitenrand van het lichaam te brengen; de achterste hand volgt de beweging; door het strekken van den voorsten arm wordt het wapen der tegenpartij tegemoet gegaan. (fig^{n}. 13, 14 en 15).

De wering *bovenop* wordt in alle drie stellingen uitgevoerd door het geweer met beide handen schuin voor en boven het hoofd te brengen. De bajonet hooger dan de kolf; de vingers van de linkerhand onder de lade; door het strekken van beide arme wordt het wapen der tegenpartij tegemoet gegaan. (fig. 16).

Opmerkingen:

Alle weringen moeten op het laatste oogenblik van den aanval worden verricht, zoodat de aanvaller niet meer de richting van den aanval kan veranderen.

Op de beweging der wering moet steeds richten en later nastooten naar eene ongedekte plaats volgen.

Bij de uitvoering kan de punt der bajonet, behalve bij de wering bovenop, eene horizontale lijn, eene boog van boven naar beneden of omgekeerd, dan wel eene kring beschrijven om tot de juiste houding te geraken. De voorste vuist blijft daarbij zooveel mogelijk op hare plaats.

Bij het handgemeen zal men meermalen niet in staat zijn de voorgeschreven weringen uit te voeren, doordat de onderlinge afstand dan te kort is. Alsdan wordt naar omstandigheden gehandeld; het wapen der tegenpartij wordt door een duw of

slag uit de richting gebracht en een verkorten stoot toegebracht of men tracht een slag met de kolf toe te brengen.

g. *Het vrije gevecht*.

Zoodra een leerling eenige vaardigheid in het toebrengen van stooten en het uitvoeren van weringen heeft verkregen, zal de onderwijzer hem oefenen in het snel waarnemen van ongedekte plaatsen bij de tegenpartij en het snel weren van diens aanvallen.

Daartoe laat hij den leerling:

1º. vrije (niet vooraf bepaalde) stooten naar zich toebrengen, waarbij hij zich aanvankelijk meer, later minder duidelijk blootgeeft;
2º. vrije stooten weren, die hij hem toebrengt; (De snelheid dezer stooten moet evenredig zijn aan de geoefendheid van den leerling);
3º. vrije nastooten toebrengen, nadat hij hem op vooraf bepaalde wijze heeft aangevallen;
4º. vrije nastooten weren;
5º. vrije aanvallen op verkorten afstand uitvoeren;
6º. vrije aanvallen op verkorten afstand weren.

Na eenige bedrevenheid in het vrije partijgevecht tusschen 2 leerlingen moeten nog beoefend worden:

1º. vrije aanvallen van groepen tegenover elkaar, van gelijke en van ongelijke sterkte;
2º. vrij partijgevecht in het terrein;
3º. vrij partijgevecht tegen sabeldragenden.

Nadat de leerling op deze wijze den gang van het vrije gevecht in zijn eenvoudigsten vorm heeft leeren kennen, laat hij hem tot het vrije gevecht overgaan.

Hij prent hem in, dat het eenige doel is met alle hem ten dienste staande middelen de tegenpartij buiten gevecht te stellen zonder zelf in dien toestand te geraken. Hij laat dit gevecht dus de werkelijkheid zooveel mogelijk nabij komen en schept daartoe velerlei gevechtstoestanden.

Hij leert hem hoe te handelen op vergrooten, normalen en verkorten afstand, tegenover hooger en lager staande tegenstanders, alsmede tegenover eene tegenpartij, die met sabel of lans bewapend is.

Elk gevecht vangt aan op het commando „Marsch” van den onderwijzer en eindigt onmiddellijk op diens commando „Halt”, hetwelk uitgesproken wordt, zoodra een der partijen getroffen is of het noodig blijkt tot het maken van opmerkingen.

—

7. OEFENSTOF.

(Zie voorschrift voor de Gymnastische oefeningen.)

Inleidende bewegingen.

1. Hiel(en) heffen en neerlaten.
   - *a*. in den gewonen stand.
   - *b*. in de stelling.
   - *c*. in den uitval.
2. Beenen buigen en strekken.
   - *a*. in den gewonen stand.
   - *b*. in de stelling.
3. Beenen diep buigen en strekken.
   - *a*. in den gewonen stand.
   - *b*. in de stelling.
4. Van beenhouding verwisselen in den uitval.
5. Het voorste been diep buigen in den uitval.
6. Als 5 met ¼ draai rechts.
7. Sprong omhoog.
   - *a*. in drie bewegingen.
   - *b*. in twee bewegingen.
   - *c*. in ééne beweging.
   - *d*. als *c* met zijwaarts heffen der armen.
   - *e*. als *d* met zijwaarts spreiden der beenen.
   - *f*. als *c* met ¼ en ½ draai rechts (links)om.
8. L.(R.) been zijwaarts strekken en plaatsen.
   - *a*. in de beenenbuiging.
   - *b*. in de diepe beenenbuiging.
9. L.(R.) been diep buigen met zijwaarts heffen van het andere been.
10. Armen in verschillende richtingen heffen en neerlaten.

11. Armen in verschillende richtingen strekken en buigen.
12. Armen rollen.
13. Armen in ongelijke richting heffen (strekken).
14. Romp draaien.
    a. in den gewonen stand.
    b. in de stelling.
    c. in den uitval.
15. Romp rollen.
    a. in den gewonen stand.
    b. in de stelling.
    c. in den uitval.
16. Romp rollen.
    a. in den gewonen stand.
    b. in de stelling.
    c. in den uitval.

Tevens kunnen als inleidende bewegingen ook de navolgende oefeningen uit het voorschrift behandeld worden:

17. Stelling en verzamelen.
18. Passen voorwaarts.
    a. in de stelling.
    b. in den uitval.
19. Passen achterwaarts.
20. Passen zijwaarts.
21. Uitvallen en stelling hernemen.
22. Sprongen achterwaarts.
    a. in de stelling.
    b. in den uitval.
23. De wendingen.

Aanvalsbewegingen.

1. Stelling en verzamelen met wapen.
2. Pas voorwaarts met wapen.
   a. in de stelling.
   b. in den uitval.
3. Uitval en stelling hernemen, met wapen.
4. Enkelvoudige stooten (rechtuit, onderdoor, overheen, verkorte stoot, werpstoot).
5. Schijnstoot } rechtuit, onderdoor, overheen, Stoot } rechtuit. onderdoor. overheen
6. Slag en stoot } rechtuit. onderdoor. overheen.
7. Druk en stoot } rechtuit. onderdoor. overheen.
8. Voorstoot.

Verdedigingsbewegingen.

1. Passen achterwaarts met wapen.
2. Sprongen achterwaarts met wapen.
   a. in de stelling.
   b. in den uitval.
3. Weringen met narichten.
4. Weringen met nastooten.
5. Samenvoegen van twee weringen.

Snelheidsbewegingen.

1. Passen voorwaarts in de stelling.
   a. zonder wapen.
   b. met wapen.
2. Passen en sprongen achterwaarts in de stelling.
   a. zonder wapen.
   b. met wapen.
3. Passen voorwaarts in den uitval.
   a. zonder wapen.
   b. met wapen.
4. Uitvallen en sprongen achterwaarts.
   a. zonder wapen.
   b. met wapen.
5. Enkelvoudige stooten.
6. Als 5 verbonden met passen, sprongen en wendingen.
7. Enkelvoudige stooten en weringen.
8. Vrije enkelvoudige stooten en weringen.
9. Samengestelde stooten en weringen.
10. Vrije gevecht.

Fig. 1.

Eerste beweging van het aannemen der stelling.

Fig. 2a.

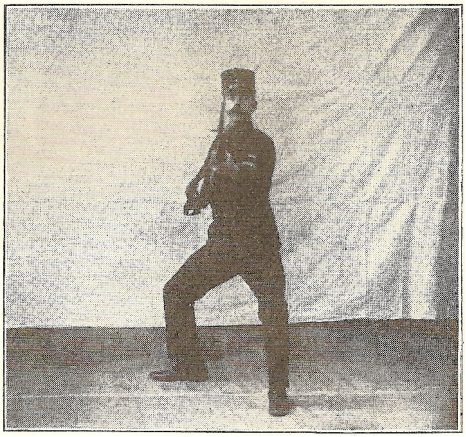

Normale stelling.

Fig. 2b.

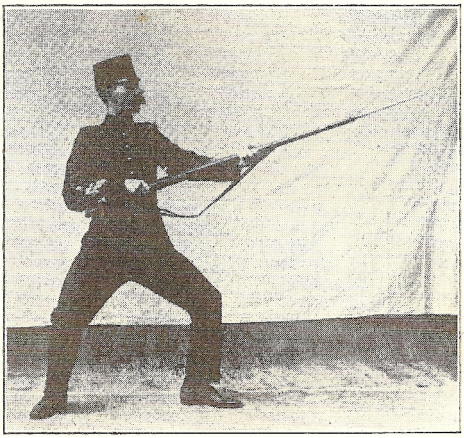

Normale stelling.

Fig. 3.

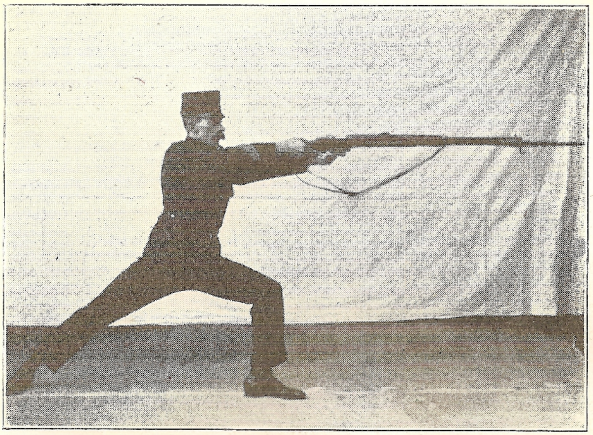

De uitval.

Fig. 4.

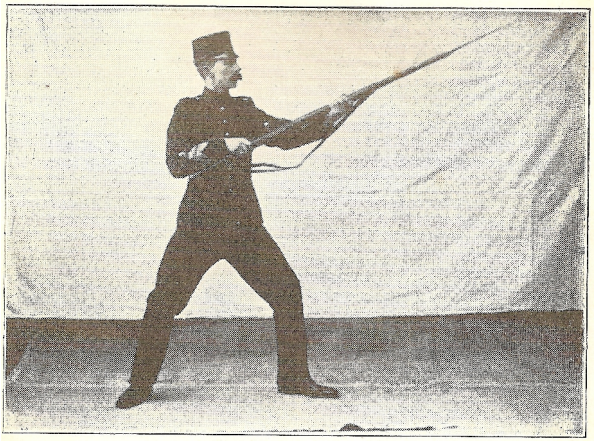

De Hooge stelling.

Fig. 5.

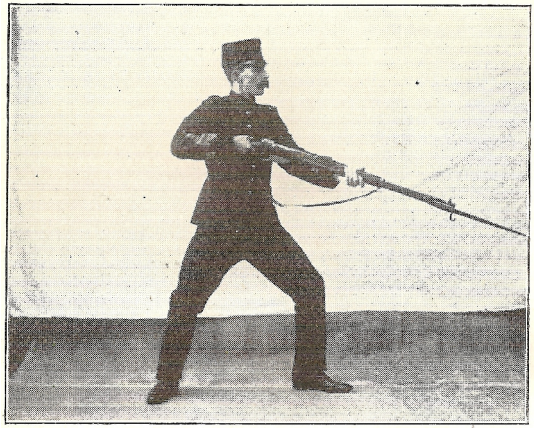

De lage stelling.

Fig. 6.

Eerste beweging van den verkorten stoot.

Fig. 7.

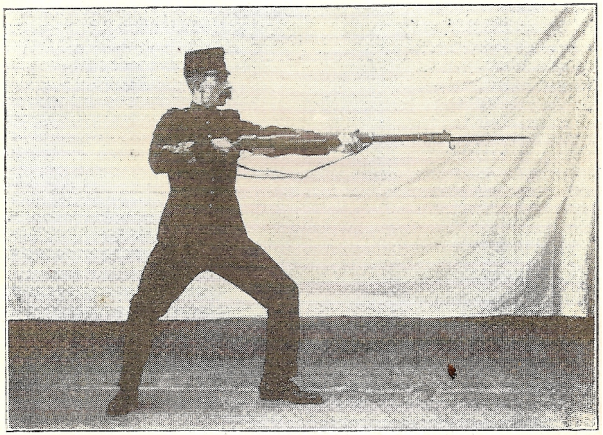

Tweede beweging van den verkorten stoot.

Fig. 8.

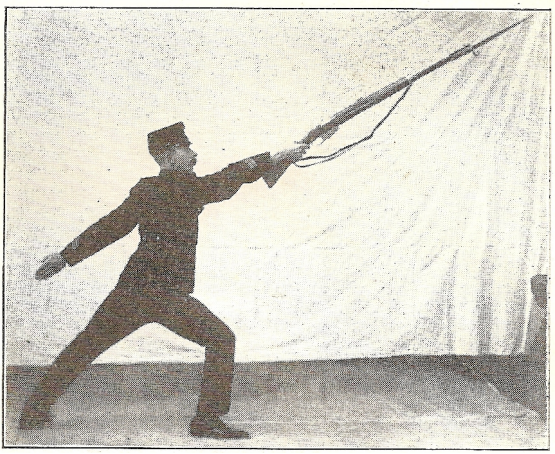

Werpstoot met voorgebrachten achtersten voet.

Fig. 9.

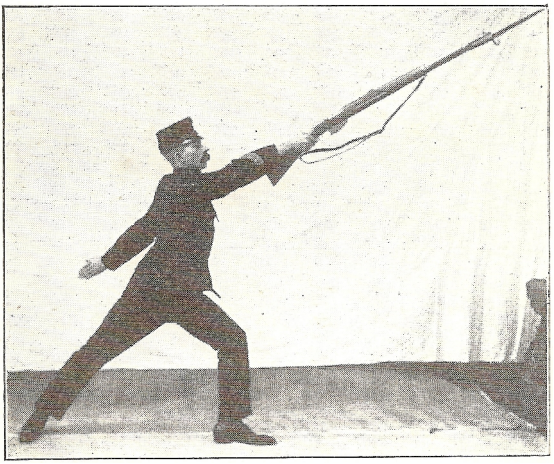

Werpstoot met gewonen uitval.

Fig. 10.

Wering Hoogrechts.

Fig. 11.

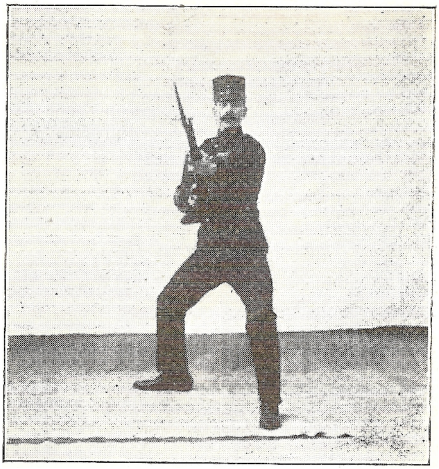

Wering rechts.

Fig. 12.

Wering laagrechts.

Fig. 13.

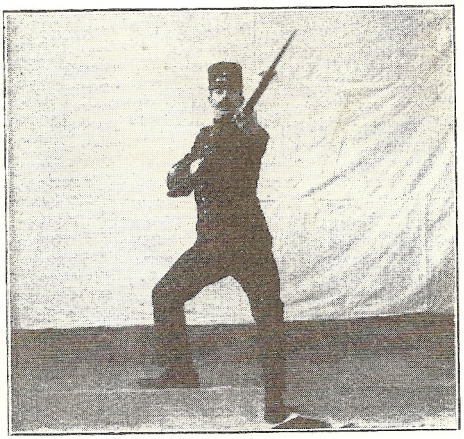

Wering hooglinks.

Fig. 14.

Wering links.

Fig. 15.

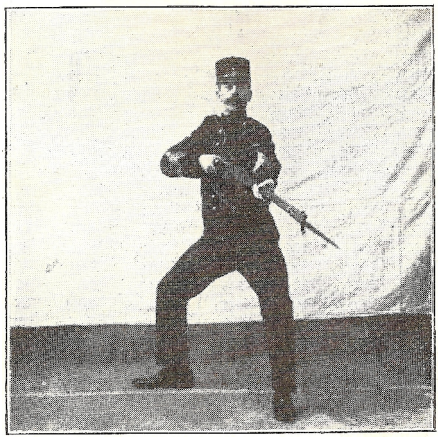

Wering laaglinks.

Fig. 16.

Wering bovenop.